

ר' עקיבא	ר' שמעון
צום הרביעי	ט' בתמוז, שבו הובקעה העיר.
צום החמישי	ט' באב, שבו נשרף ביהמ"ק.
צום השביעי	ג' בתשרי, שבו נהרג גדליה בן אחיקם.
צום העשירי	י' טבת, שבו סמך מלך בבל על ירושלים. ה' טבת, שבו באה השמועה לגולה שהוכתה העיר.

רע"א

אין שמד ואין שלום. בשישראל בארץ האויב אלא שאין שמד רצו מתענין רצו אין מתענין. ומסתברא אע"פ שהורגלו להתענות - לא רצו עכשו להתענות, אין מתענין. דהא הכא דהורגלו להתענות, כיון דאקשינן דליפקו עלייהו שלוחין ואפי' הכי אמרינן דלא איכפת לן אי לא עבדי להו בזמנייהו דהא אלו רצו שלא להתענות כלל אין מתענין, ורחוק הוא לומר דכיון דאלו רצו מעיקרא שלא להתענות אין מתענין קילי ואפי' קבלום עליהם והם חייבין להתענות אין חומר תעניות עליהם שנקפיד לשלוח שלוחין כדי שיתענו בזמן.

רמב"ן (גניח האדם שסר האב)

- ענין אכילת יסנה ד"ה (ע"פ קרי)

ועכשיו כבר רצו ונהגו להתענות בהם וקבלום עליהם, לפיכך אסור ליחיד לפרוץ גדרן, וכל שכן בדורות הללו שהרי בעונותינו שרבו יש שמד בישראל ואין שלום, הילכך חייבין הכל להתענות מדברי קבלה ותקנת נביאים.

ר"ע (א"ה א"ה א"ה)

הכל חייבים להתענות ארבע צומות הללו (א) ואסור לפרוץ גדר.

משנה ברורה

(א) ואסור לפרוץ גדר - ר"ל אע"ג דמסקינן בגמרא דבזמן דאין מצוי גזירות עובדי כוכבים על ישראל תלוי הדבר ברצון ישראל דהיינו אם רצו רוב ישראל והסכימו שלא להתענות בהג' צומות הרשות בידן כתבו הפוסקים דעכשיו כבר רצו וקבלו עליהן כלל ישראל מדור דור ואסור לפרוץ גדר:

הוכחה שיש מצוה בסעודות בחנוכה

ע"פ (ג"כ ע"ב)

ומפני שלא נמסרו ישראל באותו זמן... להריגה כמו שהיה בימי המן, אלא שבאו האויבים עליהם למלחמה ולא בקשו מהם אלא ההכנעה ולהיות ידם תקיפה על ישראל ולהעבירם על דתם... ואם היו ישראל... חוזרים לאמונתם חלילה לא היו מבקשים יותר, אלא שנתן הש"י וגברה יד ישראל ונצחום, לכך לא קבעום אלא להלל ולהודות ולא למשתה ושמחה... אבל בימי המן שהיתה הגזירה להרוג ולהשמיד את הגופות שהוא ביטול משתה ושמחה ולא את הנפשות, שאפי' המירו דתם ח"ו לא היה מקבל אותם, לכך כשנצלו ממנו קבעו להללו ולשבחו יתברך ג"כ ע"י משתה ושמחה. הילכך ריבוי הסעודות שעושים בחנוכה אינן אלא סעודות הרשות. יש אומרים שגם בחנוכה יש קצת מצוה בריבוי הסעודות וכן נוהגין באלו המדינות...

שו"ת חוות יאיר (סימן ע): ויש קצת ראייה מגמרא דראש השנה דף י"ח ע"ב דמשני שאני חנוכה דאיכא מצוה, ואי אפשר לומר שר"ל הדלקת נר חנוכה שהרי מקשה ותיבטל איהו וכו', ודוק.